
32. ZASEDÁNÍ SEKCE SDRUK ČR PRO BIBLIOGRAFIÍ

**SEVEROČESKÁ VĚDECKÁ KNIHOVNA
V ÚSTÍ NAD LABEM**

21. – 22. 9. 2021

ZÁPIS

PRACOVNÍ PROGRAM OBSAH

Obsah

1. Zahájení	3
2. Metodika regionální bibliografie	4
3. Práce s regionální literaturou, regionálními databázemi a regionálními autory v KVK v Liberci	6
4. Z našeho kraje na světové nebe (Reg. osobnosti – celokrajská kampaň 2020).....	8
5. (minulost), Současnost a budoucnost českých knihovníků.....	9
6. Bibliografická katalogizace internetových zdrojů. Zkušenosti z projektu Český literární internet.....	11
7. ANL 2020, 2021	13
7. Elektronické zdroje v bibliografické databázi Institutu umění – Divadelního ústavu.....	14
8. Jak psát odborný článek	16
9. Současnot a budoucnost ANL.....	19
10. Závěr.....	22

21. 9. 2021

1. ZAHÁJENÍ

Jednání zahájily za SVK UL Mgr. Zdenka Andree a Mgr. Eva Svobodová, předsedkyně sekce SDRUK pro bibliografii.

2. METODIKA REGIONÁLNÍ BIBLIOGRAFIE

(Doc. PhDr. J. Kubíček, CSc.)

Společně s dr. Horčákovou zpracována metodika retrospektivní bibliografie, zpracování vycházelo z metodiky lit. bibl. dr. Malínka.

Regionální badatelé – potřeba přehledu o literatuře k tématu/lokalitě, k tomu jsou východiskem souběžné a retrospektivní bibliografie, nyní databáze.

Některé knihovny – oborově sestavené knižní přírůstky reg. literatury

MK Znojmo – souběžná databáze regionální literatur – přehled všech obcí a okresů, topografická bibliografie

Veřejné knihovny jsou automatizované, přístupné katalogy a db, někdy se vydávají samostatné bibliografie.

Fond reg. lit. také okresní archivy.

V posledních 10 letech vyšlo tiskem více než 150 bibl. soupisů – všeobecné/univerzální, personální, oborové, regionální.

Souběžné bibliografie publikované v reg. časopisech

Václav Kříček (KVK Liberec) – v ročence Fontes Nissae – výběrový soupis knižní i článkové produkce, řazeno podle okresů.

Východní Čechy – p. Klabalová, p. Benýšková – Výběrový přehled reg. literatury historického zaměření (sborník Královéhradecko) (naposled vyšel v r. 2011).

Morava – Vlastivědný věstník moravský – přehled moravik

Vlastivědné sborníky Mělnicka, Mladoboleslavsko, Středočeský sborník historický – každoroční přehled lit. za předchozí rok

Okresní archiv Česká Lípa – samostatná ročenka (1999–2019), přehled historicko-vlastivědné lit.

Retrospektivní bibliografie

Monografie jihočeských měst a obcí 1995–2010, JVK

Bibliografie a prameny k vývoji Moravy (edice) – Muzejní a vlastivědná společnost v Brně

Bibliografie okresu Ostrava-město – MSVK

Bibliografie okresu Svitavy – KK Pardubice, SVK HK, MK Svitavy

Bibliografie Dačicka a Slavonicka – MZK, MK Dačice

Výběrová bibliografie Pardubic – M. Zlatohlávková

Západní Čechy 1989–1990, Bibliografie Plzně 1995–2014 – SVK PK

Přehled publikací k dějinám a kultuře Líšně – P. Krafl

Bibliografie města Poličky a Poličska – 1500 záz., katalog Městského muzea

Výše zmíněné bibl. zabírají určené časové období

Rozvoj reg. výzkumu – zjm. archivy, muzea

Nárůst produkce historicko-vlastivědné literatury od 21. století – systém RIV = hodnocení výzkumných organizací; bibliografie však nejsou uznávány do výsledků vědy, mohou ale být doplňkem historické studie.

Vymezení regionu – nižší správní jednotka státního celku – kraj nebo okres, nejstabilnější jsou regiony sídelní = obec nebo město.

Souběžná regionální bibliografie – od pol. 20. stol., prosazuje se zjm. v krajských knihovnách, snaha o koordinaci kritérií výběru dokumentů, I. Československá bibl. konference 1966 – impuls k pořádání pravidelných porad zpracovatelů reg. bibl.

Metodika souběžné reg. bibl. – návaznost na národní bibl. + respektování specifik na potřeby regionu.

Jiřina Kádnerová – studie o vývoji regionální a historicko-vlastivědné bibl. na příkladu středních Čech: Regionální a historicko-vlastivědná bibliografie (nejen) ve Středočeském kraji

KK – excerpce reg. per., záznamy v bázi ANL a katalozích KK

Souběžné přehledy literatury vypovídají o výsledcích výzkumu pracovišť a jejich zaměření.

Při zpracování reg. bibl. je důležité vzít v úvahu uživatelské hledisko, to se ale někdy neprolíná s hlediskem zpracovatelským. Pro uživatele je neoptimálnější reg. bibl. univerzální a registrující.

Retrospektivní reg. bibl. je třeba koncipovat výběrově, záleží na schopnostech autora.

Literatura o osobnostech žijících v regionu – kritéria pro výběr – jen ty osobnosti, které mají dílem k regionu vztah; lze zařadit zprávy o místních vlastivědných pracovnících.

Uspořádání záz. v bibliografii – mělo by odpovídat jejímu typu – v reg. bibliografii řazení topografické (okres, okresní město, další obce). Větší soubory záznamů – věcné třídění. Důležitý je pomocný aparát – systém jmenných a věcných rejstříků

3. PRÁCE S REGIONÁLNÍ LITERATUROU, REGIONÁLNÍMI DATABÁZEMI A REGIONÁLNÍMI AUTORY V KVK V LIBERCI

(T. Holčáková)

Německy psaná reg. beletrie

Ještědské květy, Jizerské květy, Frýdlantské květy, Ploučnické květy

- rozsáhlý fond germanik
- antologie německy píšících autorů pocházejících a působících na území současného Libereckého kraje do roku 1945
- obsahují medailonky autorů a ukázky z jejich tvorby
- autory všech antologií jsou Marek Sekyra a Otokar Simm
- připravuje se 5. antologie

Česká regionální beletrie

DB Česká regionální beletrie – anotace k dílům, jejichž děj se odehrává v Libereckém kraji, obsahuje zjm. díla z 19–21. století; vytváří T. Holčáková (kraj byl před r. 45 převážně německý)

Od r. 2003 časopis *Světlik – svět libereckých knihoven*, vydává KVK v Liberci ve spolupráci s Libereckým autorským kruhem. Obsahuje část knihovnickou a literární.

Literární putování Libereckým krajem – projekt

- tipy na literární vycházky, obsahuje ukázky z děl, výletní mapku

Přednášky pro střední školy na téma reg. literatura:

- Liberecko v české krásné literatuře 19. stol. – od národního obrození přes romantismus až po realismus, jak se psalo o konkrétních místech Liberecka, jak vznikala literatura krkonošská, Český ráj a Českolipsko jako inspirace, stopy českých spisovatelů v krajině Liberecka a severních Čech
- Němečtí předváleční autoři Liberecka (od 2. pol. 18. století do roku 1945) – neznámá lit. historie Libereckého kraje, významní autoři, srovnání tvorby německých a českých autorů, Liberecko v tvorbě německých autorů, Liberecký dialekt a další nářečí na Liberecku, ukázky tvorby v češtině

Regionální nebeletristická literatura = populárně naučná, odborná, workshop pro studenty SŠ Najdu, co hledám? – Vyhledávání knih a článků k danému tématu v online katalogu a v půjčovnách (témata Automobilismus v Libereckém kraji, Ještěd)

Regionální osobnosti Libereckého kraje

- vylepšená verze db REOS, od r. 2019 v novém hávu
- podpora Libereckého kraje
- portréty účastníků I. a II. Československého odboje a osobností oceněných Poctou hejtmana Libereckého kraje
- obsahuje životopis, obrazovou přílohu, nahrávku rozhovoru, bibliografii a místa působení

DB fotografií

- od r. 2017 katalogizace a digitalizace tištěných fotografií
- fotografie k nahlédnutí v online katalogu a opatřeny vodoznakem

Kramerius

- téměř 4000 titulů
 - většina dokumentů v němčině
 - digitalizace v rámci projektu VISK 7 a krajských projektů Rozvoj e-governmentu v Libereckém kraji a IROP
-

4. Z NAŠEHO KRAJE NA SVĚTOVÉ NEBE (REG. OSOBNOSTI – CELOKRAJSKÁ KAMPAŇ 2020)

(Mgr. E. Svobodová)

Regionální literatura – 2 nástroje vyhledávání:

Místopis:

- Opac – východní Čechy místopis
- Primo – region (obec, město, okres, oblast, kraj, Vč. kraj do roku 2002)
- osobnosti, korporace, památky atd.

Osobnost: Božena Němcová – lze zúžit vyhledávání v Opacu např. podle místa – Ratibořice, Česká Skalice atd.

Db Výročí regionálních osobností

Regionální autority

Db reg. článků (198 900 záznamů, uživatelé si za r. 2020 zobrazili 47 000 záz. článků)

Db regionálních periodik do r. 1965

Regionální zdroje na webu:

Kramérius – přes 1,7 mil. stran (obsahuje i digitalizáty muzeí a jiných knihoven); digitalizace zjm. regionální literatury, výroční zprávy středních škol atp.

Krajské knihovnické kampaně 2019–2023

Knihovny se každý rok zaměří na jednu oblast knihovnické činnosti s cílem informovat co nejširší veřejnost o možnostech knihoven v dané oblasti

Témata: 2019 – Knihovny a školy, 2020 – Regionální osobnosti, 2021 – Čtenářství, 2022 – Vzdělávání v knihovnách, 2023 – Knihovna, místo setkávání

Každá kampaň má své logo, motto, informace na webových stránkách SVK HK

Př. **Regionální osobnosti** – motto: Z našeho kraje na světové nebe; témata vždy po dvou měsících: Významné rodiny, Pohádkáři, Divadlo, Fotografové, Umělci, Novináři

Součástí kampaně – přednášky a besedy (např. Otec slavných dětí – MUDr. Antonín Čapek), výstavy (např. Hvězdy nejen regionální, Gočár 2020/Digital – UHK (Grafická tvorba – multimédia), Konkrétní podzim – Fenomén Gočár), soutěže (např. Poznáte je?), propagace – Občasník X, U nás, regionální tisk, rozhlas

Královský podcast – rozhovory s osobnostmi (Youtube, Spotify, Soundcloud), př. podcast s Jane Weisserem Tak to musí být pravda

Konference Hradec Králové Čapkům

5. (MINULOST), SOUČASNOST A BUDOUCNOST ČESKÝCH KNIHOVNÍKŮ

(Ing. A. Brožek)

Historie (ze zápisů sekce SDRUK pro bibliografii)

Květen 2008 – první zápis o SČK, uloženo 353 hesel, žádost o vlastní medailony

Duben 2009 – dr. Sapáková: báze na webu SDRUK, 459 hesel

Květen 2010 – článek ve Čtenáři 4/2010, dr. Burgetová zpracuje pražské knihovníky, 547 hesel

Duben 2011 – počet hesel neuveden, dr. Burgetová nabídla pomocnou ruku

Duben 2013 – Ing. Mika navrhl použít jiný sw, honorovat záznamy, bázi předat do NK ČR, převést do Wikipedie, využít bázi AUT

Duben 2014 – téměř 600 hesel., Mgr. Svobodová informovala o dohodě s NK ČR, správcem bude Ing. Dana Smetanová

Duben 2015 – bázi zpracuje ing. Smetanová, do záznamů lze vkládat odkazy do vlastních db

Duben 2016 – ing. Smetanová po importu a pomoci 25 studentů UISK, kteří zpracovali cca 100 hesel, je v bázi k 31. 3. 697 hesel, je třeba vytvořit hesla o ředitelích, není nutné, aby publikovali

Duben 2017 – k 31. 12. 747 hesel, přidávány fotografie osobností, provázanost s bází AUT

Březen 2018 – dalších 39 hesel zpracovali studenti UISK, v bázi 822 hesel

Březen 2019 – stále chybí hesla o pražských knihovnicích, Ing. Brožek vyzván, aby je zpracoval; v bázi 859 hesel

Současnost

Ing. Smetanová publikovala článek o SČK ve Čtenáři 3/2020, k 6. 4. 2020 aktualizovala pravidla pro zpracování záznamu; nyní 2 134 hesel (k 15. 9. 2021), u cca 650 hesel je podobenka.

Připomenutí, aby určení pracovníci KK pokračovali ve vkládání dalších knihovnických osobností, např. oceněných Cenou knihovník/knihovnice roku v kraji..., Cenou za celoživotní přínos knihovnictví v ... kraji. V případě potřeby kontaktovat Ing. Smetanovou, novým zájemcům o spolupráci, nebo stávajícím, kteří si nejsou jisti, jak heslo zpracovat, poskytnete konzultace a návody.

Součástí hesla mohou být také odkazy na matriční záznamy o narození a křtu, matrika zemřelých atp.

Budoucnost

Dopracovat:

1) Knihovnické osobnosti vyznamenané Čestným uznáním Ministerstva školství a kultury (1958): dobrovolní knihovníci na vesnici Josef Bárta (Nové Veselí), Antonín Filip (Loket), Jan Franta (Petrův Dvůr), Stanislav Havlík (Soběšice), Josef Hoření (Líšný), Vilém Chrobáček (Rychvald), Jan Kresta (Drysice), Josef Menšík (Krmelín), Antonín Mouka (Žalany), Jindřich Pleva (Vrbno p. Pradědem), Anna Richtrová (Dolní Krupá), Karel Soukup (Žacléř), Antonín Starýchfojtů (Lutonina), František Šlehofr (Nýrsko), Josef Šlehubr, Dolní Kralovice), Antonín Vachta (Říčky), František Vystrčil (Únanov) - ředitelé KLK a OLK: Jitka Seligerová (Čáslav), Valerie Vignatiová (Gottwaldov), Marie Víšková (Kadaň) - pracovníci vědeckých knihoven: Jan Hlaváč, knihovna VŠ technických Praha, Zdeňka Marčanová (SPKK Praha), Zdeňka Možná, Praha, Raimund Trautmann (UKB), čestné uznání presidia Československé akademie věd: Růžena Nováková-Kouřimová, ved. knihovny Chem. ústavu, Miroslava Šrámková, ved. knihovny Ústavu techn. fyziky, Josef Zelenka, knihovník ZK ČSAV (dle Knihovník. Praha: Orbis, 1958. s. 297.)

2) Knihovníky, kteří se účastnili knihovnického kongresu v Praze v roce 1926 a chybějí v SČK: Balcárek, Jaromír, ředitel školy a knihovník Velká Bystřice u Olomouce, Bartošová Anna, slečna, zaměstnaná v knihovně PMR, Bejval Vilém knihovník v Praze, Bikovský Levko, Bosáček, Antonín MěK v Příbrami, Bozděchová, Helena slečna, knihovna v Berouně, Burian, Rudolf, knih. min.soci, Čermáková Božena, knih. Náprst. Muzea a další (viz Congrès international des bibliothécaires et des amis du livre tenu à Prague du 28 juin au 3 juillet 1926. Prague: [s.n.], 1929. s. 26. <https://ndk.cz/uuid/uuid:3f7ed1a0-a639-11e4-9a7e-5ef3fc9bb22f>)

Kolega Záhořík – vyexportoval knihovníky z báze aut: 2 725 knih. osobností

Inspirace: Biografický slovník archivářů českých zemí – 2053 biogramů, 11 knihovnic a 100 knihovníků, osoby od 14. stol, 657 osob dotazník vyplnilo, 44 si nepřálo být ve slovníku, 17 nevyplnilo.

Koho dávat do báze SČK?

Před 230 let bibliotékáři a prefekti v kláštorech, před 200 lety správci knihoven na zámcích, v muzeích, před 160 lety navíc učitelé na gymnáziích a středních školách, před 100 lety knihovníci ve veřejných knihovnách, před 50 lety knihovníci, bibliografové, nyní i informační specialisté.

Kdo z přítomných ještě nemá vytvořeno heslo – dotazník ke stažení na webu NK, poslat vyplněný A. Brožkovi ☺

Budoucnost

Podarí se nám vytvořit hesla o věcech a osobách, které zemřely před rokem 1950 a alespoň dva roky pracovaly v knihovně (spravovaly knihovnu)?

6. BIBLIOGRAFICKÁ KATALOGIZACE INTERNETOVÝCH ZDROJŮ. ZKUŠENOSTI Z PROJEKTU ČESKÝ LITERÁRNÍ INTERNET

(Mgr. P. Hartmanová)

Do exc. základny byly tyto zdroje zapojeny proto, že oborová čl. db má co nejlépe sloužit lit. vědcům, studentům atd., musí tedy obsahovat nejnovější zdroje. Proto potřeba doplnit db i o online prostředí. Životnost web. stránky je cca 10–15 let, je tedy třeba zpracovat dříve vzniklé stránky co nejdříve

Zdroj financování: operační program Výzkum, vývoj, vzdělávání (ESF)

Doba řešení červenec 2017 – duben 2021

Odkazy – Český literární internet, softwarové nástroje, VuFind, Odborné články

Vývoj softwarových nástrojů (VuFind), nový analytický modul, který je ve VuFindu implementován

Analytické zpracování el. zdrojů – na počátku otázky:

- exc. základna – co ji bude tvořit?
- archivace
- trvalost, stabilita,
- katalogizační pravidla – rozšířit,
- redakce/kvalita

Excerptovaly se dané rubriky webu, nikoliv celé weby

Excerptční základna

- Oborové časopisy: Usta ad albim Bohemica, Člověk, Proudny
- Knihovnické čas.: U nás, Impulsy, Ikaros
- Další platforma již existujících čas.: a2larm, H7O, Bubínek, Revolver Revue
- Publicistické weby: Deník Referendum, aktuálně.cz
- Literární weby: iLiteratura, Topzine, Vaše literatura
- Žánrové weby: Sarden, Vlčí bouda, Fantasy Planet
- Reg. periodika: Kruh, Kobra
- Původní tvorba: Divoké víno, Herberk
- Přejechod z tištěné na online verzi: Kulturní noviny, Český dialog
- Mutace celostátních deníků: iDnes.cz, IHNed.cz, novinky.cz

Na konci projektu – 73 zpracovaných zdrojů

Weby zpracovány od počátku do konce nebo aktuálního data

Zjm. exc. do r. 2020

Evidence v bázi ECS

- Nejstarší zdroje z r. 95, z 90. let je méně článků, protože už nejspíš nejsou na internetu, od r. 2012 stabilní počty

Archivace

Webarchiv – 20 let existence – 409 TB, autorská práva – 0,4 % volně přístupné, nejstarší verze

Celkem 47 277 záznamů, 9 646 deníkových záznamů bez archivace, úspěšnost archivace 58 %, resp. 73 %

Problémy – historické změny, systémové nastavení a technologické překážky

Řešení – ruční vyhledávání, dodatečné zařazení do harvestace, skripty

Katalogizační pravidla

Zápis zdrojového dokumentu – pole 773

online mutace

1. 773 – tištěný zdroj

2. 773 – online verze

Pozn. 500 – Uvedené datum je datum archivace článku

Zápis audio a video obsahů (pole LDR, 300, 33X)

- pole 300 audiosoubor (06:17min)

videosoubor (2:11min)

- pole 336 – mluvené slovo

dvojměrný pohyblivý obraz

- pole 337 – audio

video

- pole 338 – jiný, *b sz*

jiný, *b cz*

Přínos – populární literatura, noví autoři, dění v regionech, doplněné publ. činnosti

Vytvoření záz. el. zdroje je rychlejší, ale je to náročnější na komunikaci a rozložení práce s daným zdrojem

7. ANL 2020, 2021

(Mgr. E. Svobodová)

- 12 KK a KNAV, 19 327 záz. ze 166 periodik
- koordinace NK ČR
- širší kooperace – dalších 11 institucí, přibylo 46 444 záz.
- k 1. 1. 2021 v bázi 1 831 026 záz.

2021

- 12 knihoven, včetně KNAV, projekt nepodala MSVK Ostrava
- Všechny podané žádosti o grant uspěly, ale někde se opakují stále stejné chyby – komunikace s garanty v knihovnách, aby se chybám vyhnuli

2022

- změna názvu 1. části VISK 9: Kooperativní zpracovávání analytických záznamů
 - popis projektů: nutno rozvést, zda instituce žádá o jednorázovou nebo dlouhodobou podporu (etapizace, předpokládaná výše podpory v jednotlivých letech, ev. financování z jiných zdrojů)
-

22. 9. 2021

Úvodní slovo – Mgr. Svobodová, J. Linhartová, ředitelka SVK UL

7. ELEKTRONICKÉ ZDROJE V BIBLIOGRAFICKÉ DATABÁZI INSTITUTU UMĚNÍ – DIVADELNÍHO ÚSTAVU

(Mgr. R. Vašek)

Bibl. odd. IDU jako samostatné v r. 1996

Zaměření: divadlo, opera, tanec, přesahy do jiných umění

Fondy – naskenované lístkové kartotéky 1851–1990, 390 000 lístků; el. databáze 362 000 záz. n.

Průměrný roční přírůstek cca 10 000 záznamů

Exc. základna cca 250 titulů (150 českých, 100 zahraničních)

Katalogizace v systému Verbis

Bibl. fondy IDU na internetu

V r. 2002 první zpřístupnění na internetu

V letech 2008–2009 propojení všech db IDU (bibliografie, knihovna, dokumentace, videotéka, audiotéka, divadelní fotografie aj (vznik Virtuální studovny)

V letech 2011–2013 skenování lístkových katalogů ve spolupráci s Ústavem pro českou literaturu

Práce se zdroji na internetu – vývoj a media-archiv

- od r. 1999 časopis Yorik (DV FF UK), dnes patrně jen v IDU
- od r. 2002 systematictější budování media-archivu (archivace PDF spřízněných periodik: Loutkář, Czech Theatre, Divadelní revue), propojování se záznamy až později
- od r. 2005: zpracování reg. mutací MF Dnes a Práva z internetu
- od r. 2007 Anopress
- od r. 2009 skenování větší části zpracovávaných článků, budování media-archivu
- po r. 2010 uzavírání internetu, boom portálů zaměřených na divadlo a příbuzné obory

Archivace plných textů

Stahování z internetu

- zpravidla do PDF, zpočátku MHT, později výjimečně DOC, JPG
- problémy s tiskovými sestavami
- problémy s internetovými prohlížeči

Přebírání tiskových PDF od spřátelených periodik

Skenování do PDF

Aktuálně zpracovávané el. zdroje – cca 16

- zaměřené na divadlo, tanec apod. (Divadelní noviny, Nadivadlo, Opera+, Cirqueon, Taneční aktuality, Musial.cz, Musical-Opereta.cz)
- portály mladých teatrologů (Divá báze – Olomouc, Kritické theatrum – Brno, Divědové na blogu – Praha) – útlum v době covidu
- kulturní weby (Scena.cz, Rohlas.cz/Vltava, Art Zona)

Právní otázky

- smlouvy a poskytování el. online zdrojů (podepsáno 7 smluv, ostatní – souhlas nebo bez reakce)
- plné texty dostupné pouze v IDU
- texty stažené z Anopressu ve zvláštním režimu (archivační kopie, uživatelům skrytá – pole 997)

Anopress

- pokrytí bílých míst v některých regionech – reg. mutace MF Dnes, Deníky Bohemia/Moravia
- možnost dohledávání článků
- chyby: ISSN, ročníky, čísla, stránkování
- nemožnost poskytnout text badatelům přímo ze záznamu
- zhoršení vyhledávání podle témat
- omezování zpřístupnění plných textů v Anopressu / zvyšující se cena
- chceme dál využívat?

Elektronické zdroje a koronavirus

- útlum aktivit některých el. portálů, zjm vydávaných na katedrách DV, Nadivadlo
- otevření možnosti homeofficu – vzdálený přístup a zacílení na práci s el. zdroji a dalšími zdroji přístupnými na internetu – dnes zhruba polovina zpracovávaných článků

Virtuální studovna IDU

<https://vis.idu.cz/>

Nejpoužívanější: Inscenace – ke každé inscenaci navázané dokumenty, např. fotografie, linky do videofondu, link do bibl. db, link do knihovny atp.

8. JAK PSÁT ODBORNÝ ČLÁNEK

(doc. PhDr. R. Papík, Ph.D.)

- psaní článku = výměna sociální komunikace /vědecké komunikace

Otázky:

Motivace k psaní a publikování:

- Baví nás to, ale nemusíme?
- Nebaví nás to, ale musíme?
- Baví nás to a musíme?
- Nepíšeme, škoda nebo štěstí?
- Kde, kdy, kdo, jak a hlavně proč?
 - o Kdy? Publikovat ještě ve fázi práce, nebo až po dokončení? Kvůli stárnutí informací se publikují i verze, které nebyly definitivně schválené – tzv. preprinty
 - o Kdo? Autorské kolektivy bývají různě velké, je třeba ale uvádět všechny autory, proto je dobré vytvořit si tým na publikování
 - o Jak? Existuje spousta publikačních platforem i v rámci sociálních sítí, blogy – odpadají problémy s formou, selfpublishing. Knihovny by mohly zařídit blog pro začínající autory na vybrané téma. Knihovníci by měli přispívat i do recenzovaných časopisů, např. metodiky

Publikování a motivace souvisí často s výzkumnými metodami a výzkumem, i když také nemusí.

Návody

- Přesné a jedinečné návody neexistují, ale rady najdeme, od kolegyň, kolegů, redaktorů, vedoucích prací, v metod. příručkách.
- S návody jsou k dispozici různé etické kodexy – vědců, nakladatelů, vydavatelů, odb. společností
- Je dobré se radami řídit, ale nepotlačovat kreativitu, příliš mnoho pravidel neprospívá
- Není špatné se vžít do mysli a postojů potenciálních čtenářů, viz také akademické čtení nám přináší užitek a inspirace a pohledy na vlastní psaní

Ukázka – Souborný katalog – odborné publikování – 243 dokumentů

Základem publikování je dobrá kartotéka, tedy je nutno si při psaní udělat rešerši.

Bibliometrie, citační indikátory, hodnotí se citační ohlas

Altmetriky – scientometrickou metodu, která měří impakt komunikace vědeckých publikací

Google Scholar – vyřazeny komerční stránky, literární rešerše

Publikování na internetu – výhoda, že se text dostane k velkému počtu čtenářů

Open Access – několik modelů – archivy, predátorské časopisy

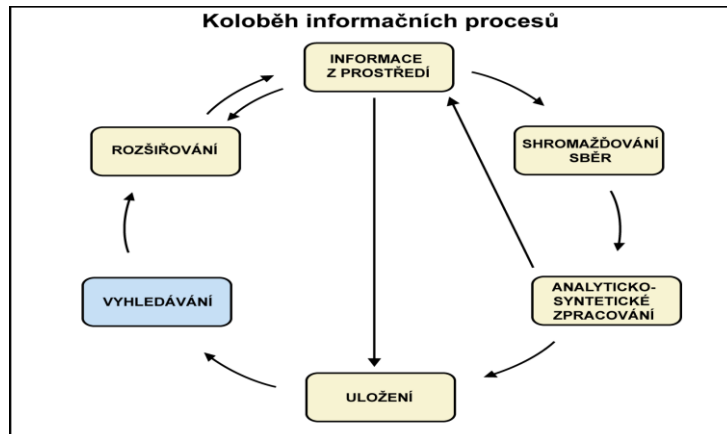
Přiděláme našim publikováním více informačního smogu? Co na to informační hygiena? Co na to inf. ekologie? Naše informační zahlcení?

Inf. hygienou se zabýval např. Karel Janoš.

Druhy dokumentů a publikování

- monografie a kapitoly v monografiích
- sborníkové příspěvky prezentované na konferencích a sborníky bez konferencí
- odb. články
- vědecké články (ukázka Medline, ERIC, Emerald, Elsevier)
- popularizační články
- kvalifikační práce
- výzkumné zprávy aj.

Informační cyklus publikování

Work, finish, publish? Publish or perish? And be cited?

- pohledy autorů, čtenářů, redaktorů, redakční rady, recenzentů, vydavatelů

Tištěný nebo elektronický výstup nebo obojí? Tzv. otevřená věda publikování

Rada: studovat pokyny pro autory, každá časopis má jiné nároky, citační standardy

Web ČVUT – kde publikovat? Odkazy na predátorské časopisy

System Emerald

- např. jak dělat abstrakty?

Překladač deepl.com

System Medline

Co si vzít za univerzální inspirace? IMRAD (Introduction, Methods, Results, Discussion)

- respektovaná struktura pro původní článek z výzkumu

Střet či symbióza kreativního a systémového myšlení a její předměty a publikaci

- mohou se lišit jazykové styly
- přípravné fáze, nalaďovací, realizační, postrealizační a znovu realizační
- vhodnost brainstormingu, brainwritingu, vizualizace, konceptuální mapy, myšlenkové mapy

- nejkrásnější a nejsympatičtější fáze se liší autor od autora, proto týmové publikování, lze přibrat knihovníka, inf. specialistu
- kreativita, která se musí podrobit systémovějšímu pojetí
- odb. vedení výkladu
- hovorové a emočně zabarvené vyjadřování od odb. textu nepatří, čtivost se dá podpořit logicky a zajímavě vedenou argumentací
- formální úpravy nemusí být tvořivé, ale naopak stresující, ale parametry čtivosti a čitelnosti jsou důležité
- existují technologické nástroje

Druhy odborných textů

- odb. článek
- vědecký článek
- kompilace (lze na ni pohlížet jako na koláž, jsou důležité odkazy)
- komparace
- odb. esej – vč. názorů, hodnocení, je volnější
- recenzní příspěvek
- přehledový článek

Výstavba textu

- koncepty – kostra (logické argumenty)
- hlavní osa, projekt

Členění textu

- chronologické
- systematické
- hierarchické
- deduktivní nebo induktivní členění
- srovnávací

Pomůcka pro studenty

S – Survey

E – Elaboration

A – Acquisition of...

R – Research

CH – CHronologically described

Pomůcka spojená s rešeršní činností, hodí se i pro přípravu publikování

T – Topic

R – Resources

E – Elaboration

K – Key results, notes, outputs

Psát, aby produkce byla nalezitelná?

– př. Scholar, SCI, Scopus

9. SOUČASNOST A BUDOUCNOST ANL

1) PhDr. P. Šťastná

2019

Koncepce nár. systému analytické bibl.:

- schválena na 41. zasedání UKR
- UKR schvaluje Koncepci analytické bibl., doporučuje MK ČR vytvořit v NK ČR podmínky pro realizaci, do 2 let vybudovat pracoviště a finančně, technicky a personálně zabezpečit jeho fungování

Projekt Koordinace a doplňování záznamů do báze ANL:

- financováno z VISK 9/1
- rozdělení exc. základny
- přípravné kroky pro vznik pracoviště – podání návrhu zřizovateli, plán na 5 let s postupným nárůstem pracovní kapacity, zřizovatelem nepřijato

2020

- pokračování kooperativního doplňování báze ANL s podporou VISK 9/1
- pokračuje koordinace i správa v rámci NK ČR
- přispívají krajské a oborové knihovny
- p. Kindl v penzi, ale stále pokračuje ve správě báze
- koordinace PhDr. Šťastná

2021

- pokračování projektů VISK 9/1, MSVK Ostrava již projekt nepodala, nově se připojil Historický ústav AV ČR
- pokračuje koordinace a správa báze ANL
- nové vedení NK ČR
- snaha vytvořit systematizované místo v NK ČR pro koordinaci a metodiku anl. bibliografie, spadá pod oddělení souborných katalogů – od 1. října nastupuje David Veselý

2) David Veselý: Analytická bibliografie

- zřízeno 1 pracovní místo pro metodiku, koordinaci, rozvoj a národního systému analytické bibliografie od 1. 10. 2021, ANL zůstává pod souborným katalogem
- úloha koordinační – seznam exc. zdrojů, zamezení duplicit
- zpracování
- metodická úloha – tvorba a průběžná aktualizace metodické příručky
- sledování novinek v oblasti zpracování bibliografií
- získávání dalších přispěvatelů, např. ústavy AV ČR
- poskytování konzultací: anl@nkp.cz (přístup D. Veselý, P. Šťastná, D. Kindl)

Cílem:

- ukotvení procesů anl. bibliografie
- vznik samostatného oddělení ANL
- zvýšení využívanosti/využitelnosti zdr. dokumentů pro vědecké, výzkumné, studijní a další účely

Očekávané úspěchy:

- vznik pracoviště NK ČR (požadavek na 15 lidí)
- výslovné uvedení analytické bibliografie v knihovním zákoně
- začlenění rozvoje anl. bibl. do statutu a strategie NK ČR
- vytvoření metodiky anl. bibl.

Metodické pokyny

Časté chyby:

Pole 773

- často chybí podp. *q* – údaj řadící, pro účely citace
- ročník:číslo - častá chyba je dvojtečka s mezerou
- pokud není údaj o ročníku - ročníky nedopočítávat, zůstává pouze hodnota čísla
- podp. *g* – začíná velkým písmenem: Roč., nekončí tečkou

Návrhy, vrátit se k nim na workshopu ke zpracování:

Ročník, číslo, strana – psát dlouhé tvary

Pole 787 08

- v 245c neuvádět autor recenze v hranatých závorkách

Podpole:

a – tři autoři a dost – návrat zpět, další autoři jako předmět, tedy 600

t – jen název

d – místo vydání : nakladatel, rok

z - ISBN – bez tohoto pole nelze propojit, používat

4 – specifický údaj pro recenzi

editoři – zapisovat bez specifikace *ed.*, uvádět je lze, ale bez vysvětlujícího údaje

Rubrika – do budoucna do pole 787, zápis do pole 246 s podpolem *i* není správně

Kdo má zájem o novinky z oblasti metodiky, nahlásit se na e-mail anl@nkp.cz

Pracovní skupina pro analytickou bibliografii

- pracovní skupina pro analytickou bibliografii bude pokračovat, D. Veselý
- pokud se pracovní skupina na něčem usnese, bude svolán seminář, též informace pro bibliografy z oborových a městských knihoven

Dotazy a připomínky:

Jak naložit s historicky vzniklými variantami polí? – Dokud nebude systémový knihovník, bude vše dělat p. Kindl ručně

Nový knihovní systém nahrazující dosavadní Aleph – měl by být zachován jazyk CCL, Booleovské vyhledávání atd., aby byl systém schopen nabídnout relevantní výsledky v menším

počtu, nástroje ala Google nabízejí velkou spoustu výsledků, pro řešerše nevhodné. – Požadavky jsou vznášeny, ale např. Alma nemá spoustu funkcí, které Aleph ano, je totiž v cloudovém prostředí.

Představení nových členů sekce.

10. ZÁVĚR

Jednání bibl. sekce SDRUK v dalších letech:

- 2022: návrh České Budějovice a Havlíčkův Brod. Uskuteční se v Českých Budějovicích v březnu/dubnu 2022. Navrhované téma: online prostředí, odborné knihovny, začátky anl. bibliografie
- 2023 pravděpodobně proběhne v Olomouci

Závěrečné slovo Mgr. E. Svobodová

Zapsala Mgr. Zdeňka Mikulecká, říjen 2020

